

NASLOV ISTI, KNJIGA NOVA

Maštrović, Tihomil (2019). *Nad jabukama vile Hrvatice*. Kroatističke studije. II. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu. 488 str.

U krilo vile Hrvatice dospjela je još jedna zrela jabuka. Riječ je o novoj knjizi Tihomila Maštrovića čiji je literarni naslov, pun simbolike, prije prvoga istoimenoga izdanja sugerirao njezin urednik akademik Radoslav Katičić. Danas kad u ruci držimo njezino drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, prvo, objavljeno 2001., doživjelo je svoju punoljetnost na koncu 2019. godine. Već na prvi pogled zamjetno je da oba izdanja imaju isti naslov, istoga izdavača (Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu), istu koncepciju, ali se po sadržaju razlikuju.

Prvo izdanje sadrži dvadeset četiri rada koja obrađuju teme iz hrvatske književne i kazališne historiografije XIX. i XX. stoljeća, a koja je autor objavljivao u književnoj periodici te znanstvenim zbornicima kao produkt svojih znanstvenih afiniteta i istraživanja. U svom dugogodišnjem znanstvenom radu Maštrović je ostavio duboki trag: autor je jedanaest autorskih knjiga, urednik je i priređivač mnogih naslova, važno je izdvojiti *Sabrana djela Milana Begovića* u 20 knjiga (slijede još četiri naslova), organizaciju znanstvenih skupova u nizu *Hrvatski književni povjesničari* te nakon održanih skupova objavljivanje znanstvenih zbornika o svakom pojedinom književnom povjesničaru (Mihovil Kombol, Slavko Ježić, Franjo Fancev, Tomo Matić, Albert Haler, Branko Drechsler Vodnik, Ivan Milčetić, Dragutin Prohaska, Milan Rešetar, Vatroslav Jagić, Šime Ljubić, Ivan Kukuljević Sakcinski, Ivo Frangeš, Antun Barac, Đuro Šurmin, Milorad Medini, Ljubomir Maraković [u pripremi]).

Drugomu, opsežnijemu izdanju knjige *Nad jabukama vile Hrvatice* urednik je akademik Mislav Ježić. Ono donosi dvadeset devet književnopovijesnih radova od početaka hrvatske književnosti do njezine suvremenosti. Opremljeno je s osamnaest slikovnih priloga, bibliografskom bilješkom, bilješkom o piscu i korisnim kazalom imena. Razlikuje se od prvoga ponajprije po izostavljanju brojnih autorovih tekstova o književnim povjesničarima, ali je knjiga obogaćena s deset novih tekstova, uglavnom objavljenih nakon 2001., a ti novi naslovi obilježavaju umnogome autorove znanstvene interese i aktivnosti koje su izuzetno plodonosne, posebice u vrijeme dok je Maštrović bio ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Tu posebno valja ukazati na njegove prinose međunarodnom priznanju hrvatskoga jezika, a čemu se čitatelj detaljno može obavijestiti

u prilogu »Kodifikacija hrvatskog jezika u međunarodnom kontekstu« u drugom izdanju *Jabuka*. Međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske 15. siječnja 1992. neprijeporno je međunarodno priznat i hrvatski jezik. No, priznanje je ostvareno još jednim, nedovoljno percipiranim nadnevkom u hrvatskoj javnosti, naime riječ je o 1. rujna 2008. kada je hrvatski jezik uvršten u međunarodnu klasifikaciju jezika pod svojim imenom dobivši svoju samostalnu ISO-oznaku, kod: *hrv*, čime je ukinuta dotadašnja oznaka *scr* (Serbo-Croatian-Roman) za hrvatski jezik, a za srpski jezik koristila se oznaka *scc* (Serbo-Croatian-Cyrillic), od tada i srpski jezik ima zasebni kod: *srp*. To je postignuto nastojanjem Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, na čelu s njezinim tadašnjim glavnim ravnateljem Tihomilom Maštrovićem čiju je inicijativu podržao i Hrvatski zavod za norme te Narodna biblioteka Srbije i Institut za standardizaciju Srbije, a zahtjev je upućen nadležnomu međunarodnomu tijelu za norme ISO Registration Authority u Washingtonu.

Tekstovi u drugom izdanju mogu se podijeliti na nekoliko tematskih cjelina. Jednu čine teme vezane uz dramsku književnost i hrvatsko kazalište s naglaskom da su počeci hrvatske drame i kazališta vezani uz Zadar (članak »Tisuću godina hrvatske drame i kazališta«). Nadalje, autor donosi nepoznate činjenice o kazališnim izvedbama na hrvatskom i njemačkom godine 1844. u Otočcu te o kazališnim aktivnostima profesionalnoga hrvatskoga kazališta iz Zagreba u XIX. st., te o dolasku zagrebačke drame 1893. u Split, ali i o talijanskom kazališnom repertoaru na tlu Hrvatske što sve pridonosi sagledavanju cjelokupne predodžbe o tadanjim kazališnim zbivanjima u Hrvatskoj.

U drugu cjelinu, u koju pripadaju tekstovi o književno-kritičkim prikazima pojedinih hrvatskih književnika i njihovih književnih opusa, možemo uvrstiti obrađene autore kao što je Petar Zoranić i njegov zadarski renesansni krug, jezikoslovni i kulturološki značaj Bartola Kašića, o književnom stvaralaštvu Ante Starčevića, pripovijestima Ante Kovačića, dramskim ostvarenjima Silvija Strahimira Kranjčevića, o kontaktima zadarskih književnika s Antunom Gustavom Matošem i njegovim *Ogledima*, objavljenim u Zadru 1905. godine, o socijalnim dramama Ante Tresića Pavičića, književnim kritikama Zvonimira Butkovića, o dramskom opusu Ulderika Donadinija, o književnom djelovanju Nike Andrijaševića, Joje Ricova i Stjepana Čuića, o putopisu prirodoslovca Spiridona Brusine te o pripadnosti Ive Andrića (i) hrvatskoj književnosti.

Treću cjelinu čine književno-povijesni prilozi koji se odnose na periodiku, te »motore književnosti«, kako bi rekao Stanislav Šimić, točnije to su prilozi o periodikama koji su u fokusu autorovih interesa. Tu je neizostavno

spomenuti da je Maštrović autor i priređivač četverosveščanoga pretiska prvih novina na hrvatskom jeziku *Kraljski Dalmatin / Il Regio Dalmata* i petoga sveska *Knjige o Kraljskom Dalmatinu*, te četverosveščanoga pretiska preporodnoga časopisa *Zora dalmatinska*. Autor obrađuje kroatizam Ante Kuzmanića i *Zore dalmatinske*, bavi se odnosima Ante Starčevića i književnoga kruga oko *Zore dalmatinske* i piše o prvom hrvatskom novinaru Nikoli Dominiku Budroviću. U ovu se skupinu može uvrstiti tekst »Croatia Mechitaristica« koji obrađuje hrvatske knjige tiskane u bečkoj Mehitarističkoj tiskari s čak 240 naslova, među kojima je i knjiga Nikole Maštrovića *Knjiga gospodina oberstara Mastrovića svojiem Otočanom godine 1845*.

Četvrta cjelina obrađuje teme iz razdoblja moderne u hrvatskoj književnosti. Tu su u najvećem dijelu čak tri članka o književnim i kazališnim ostvarenjima Milana Begovića, kao i o recepciji Milana Begovića u zadarskoj periodici, potom tekst o književnom časopisu *Lovor* Milutina Cihlara Nehajeva te o književnom kritičaru Zvonimiru Butkoviću.

Maštrovićeva znanstvena književnopovijesna promišljanja pokrivaju raznolik raspon tema kojima pristupa filološki, književnokritički, književnopovijesno, u nekima kazališnopovijesno i teatrološki otkrivajući autorovu širinu pogleda, sustavnost i revnost u kroatističkim književnoznanstvenim istraživanjima, ali i interdisciplinarni kroatološki pristup. Premda se pred užom znanstvenom javnošću, ali i čitateljstvom u širem smislu, nalazi II. dopunjeno i izmijenjeno izdanje knjige *Nad jabukama vile Hrvatice. Kroatističke studije*, složit ćemo se s predstavljajem prof. dr. sc. Slobodanom Prosperovim Novakom koji je na promociji ovoga naslova 19. prosinca 2019. u Paneuropskoj uniji ustvrdio da je riječ o novom naslovu. U tom smislu, a imajući u vidu da je autor iz II. izdanja izostavio članke vezane uz hrvatske književne povjesničare, opravdano je očekivati neko novo djelo u bogatom opusu Tihomila Maštrovića i još jednu jabuku u krilu vile Hrvatice.

Martina Čavar